

چه لزومی دارد ما سفرنامه بنویسیم و برای نوشتن آن باید چه کار کنیم؟

لذت به اشتراک گذاشتن خاطرات سفر با دیگران

سفرنامه‌نویسی بیش از آنکه فکر می‌کنید مفید است

احمد محمدتیریزی / انسان‌ها علاقه عجیبی به ماندگار کردن خاطرات و حضورشان در مکان‌های مختلف دارند. آنها از زمان‌های قدیم با نقش و نگاره‌هایی که بر دیوار غارها و کوه‌ها به جا می‌گذاشتند به دنبال رساندن این پیام به دیگران و آیندگان بودند که زمانی ما اینجا حضور داشتیم و زندگی می‌کردیم. اختراع دوربین عکاسی هم پاسخی به همین عطش درونی بود، عطشی که هر لحظه می‌خواست خاطرات را ثبت و ضبط کند. نوشتن خاطرات از سفرها و نقاطی که رفته‌ایم دقیقاً همین کارکرد را دارد. آنها سفرنامه می‌نویسند تا نکات و اتفاقات ریز و درشت سفرشان با گذشت زمان فراموش نشود و بتوانند با دیگران آن را به اشتراک بگذارند.

کاری فراتر از خاطره‌نویسی

نوشتن سفرنامه تنها نوشتن خاطره نیست و سفرنامه‌ها کارکردی فراتر از خاطره‌نگاری دارند. همین الان بسیاری از اطلاعاتی که از دوران قدیم به جا مانده را مدیون سفرنامه‌های افرادی می‌دانیم که از کنار دیده و شنیده‌هایشان در طول سفر بی‌تفاوت نگذشته‌اند. سفرنامه‌ها نوعی تاریخ‌نگاری، آشنایی با فرهنگ و مردم یک منطقه خاص و دانستن آداب و رسوم مردم محلی است. نباید به سادگی از کنار سفرنامه‌ها گذشت. قطعاً بسیاری از ما، بویژه آنهایی که بیشتر سیر و سیاحت می‌کنند، با خودشان یک بار این جمله را تکرار کرده‌اند که «ای کاش از سفرهایم، سفرنامه بنویسم» ولی به خاطر اینکه دقیقاً نمی‌دانسته‌اند باید چه کار کنند، از انجام آن صرف‌نظر کرده‌اند.

حالا ما اینجا نکات اصلی و اصول اولیه سفرنامه‌نویسی را با شما مرور می‌کنیم تا در تعطیلات نوروز سفرهایتان را برای همیشه ثبت و ضبط کنید و پس از گذشت سالها از خواندنشان لذت ببرید.

نکته: فقط قبل از پرداختن به اصل مطالب باید بگوییم نوشتن از سفرها، باعث می‌شود تا شما نگاهی تیزبین‌تر و کنجکاوتر به اطرافتان داشته باشید و با دقت بیشتری دیده و شنیده‌هایتان را تحلیل کنید.

از همه چیز نویسی

برخی از کسانی که تصمیم به نوشتن سفرنامه می‌کنند، تصورشان این است که باید هر کاری را که انجام می‌دهند، بنویسند. این یک کار اشتباه است، هم انرژی‌تان را بیخودی هدر می‌دهد و هم موجب می‌شود از نوشتن مسائل اصلی بمانید.

پس به جای اینکه بنویسید چه وسایلی را می‌خواهید بردارید یا فلان ساعت از خانه بیرون آمدم و به

می‌سازد و با گذشت زمان خاطرات زیادی را برایتان زنده می‌کند.

یا اگر با قطار سفر می‌کنید، خودتان را فقط در کوچه حبس نکنید. قطار یکی از بهترین وسایل برای سفر است. نه مثل هواپیماست که نتوانید چیزی را ببینید و نه مثل ماشین است که شما را درگیر رانندگی کند. سرعت قطار به اندازه است و با سرعتی معقول حرکت می‌کند و به شما چشم‌انداز برای دیدن می‌دهد. با دقت از پنجره بیرون را ببینید و مطمئن باشید در این دیدن، چیزهای زیادی را درک خواهید کرد. همچنین هنگام توقف قطار بین ایستگاه‌ها، برای چند دقیقه هم شده از قطار پیاده شوید و گشتی در ایستگاه‌ها بزنید. خیلی اوقات، مسائل جالب توجهی در همین ایستگاه‌های بین راهی انتظار شما را می‌کشد.

کنکاش در مقصد

پس از رسیدن به مقصد و مستقر شدن در محل اقامت‌تان، تازه کار اصلی شما شروع می‌شود. خیلی نمی‌خواهد برای توصیف اتاقی که در آن هستید یا هتل محل اقامت‌تان وقت بگذارید، به جای آن وقت و انرژی‌تان را برای کاوش و گشت‌وگذار در مقصدتان بگذارید. بخش مهمی از مطالب سفرنامه شما را همین جست‌وجو در سفرتان تشکیل می‌دهد. فرض کنید به جنوب و جزیره قشم رفته‌اید و می‌خواهید به تماشای جنگل‌های حرا بروید. شما اطلاعاتی از قبل درباره این جزیره و نقاط دیدنی‌اش تهیه کرده‌اید و حالا با تماشای از نزدیک و ترکیبش با اطلاعات‌تان، می‌توانید کلی اطلاعات مفید را ثبت و ضبط کنید. دقیقاً همین درست دیدن و استفاده از اطلاعات‌تان سفرنامه شما را خواندنی می‌کند. اگر برای هر مقصد چنین کاری را انجام دهید، سفرنامه شما اصولی و درست نوشته خواهد شد.

دیدن مناظر طبیعی

بخش مهم و جذاب از کار است و بخش دیگر به گفتن از فرهنگ محلی آنجا برمی‌گردد. هر شهر و روستایی آداب و رسوم مخصوص به خودش را دارد که جز با معاشرت با آدم‌های آن شهر پی به آنها نخواهید برد. پس حتماً برای رفتن به دل شهر و صحبت با مردم محلی وقت بگذارید. این هم‌صحبتی‌ها نکات خیلی زیادی را به شما می‌آموزد؛ مثلاً مردم بوشهر علاقه زیادی به جمع شدن در قهوه‌خانه‌ها و خیام خوانی و شعرخوانی دارند و دیدن و نوشتن از این مراسم‌ها، جذابیت فوق‌العاده‌ای دارد.

بالا رفتن قدرت توصیف و تحلیل

نوشتن از غذاها و خوراکی‌های محلی یکی دیگر از مواردی است که در سفرنامه‌تان باید به آن بپردازید. هر شهری غذاهای مخصوص به خودش را دارد که اشتراک تجربه امتحان کردن آن غذا با دیگران کاری لذتبخش است. یا مردم بعضی شهرها برای میان وعده‌هایشان، خوراکی‌های خاص می‌خورند که حتماً به آنها اشاره کنید. فراموش نکنید که پرداختن به وضعیت اقتصادی مردم محلی، توجه به مغازه و بازار و مراکز تجاری آنجا موجب ثبت اطلاعات ماندگاری می‌شود که با گذشت زمان ارزش پیدا می‌کند. همچنین پرداختن به موضوع‌های فرهنگی و اجتماعی بسیار ارزشمند است.

سفرنامه بخوانید

برای آنکه بهتر بفهمید چطور می‌شود سفرنامه‌ای خوب و خواندنی نوشت، بد نیست نگاهی به سفرنامه‌های نویسندگان بزرگ بیندازید. محمدابراهیم باستانی پاریزی، جلال آل احمد، ایرج افشار، برادران امیدوار و بسیاری دیگر، سفرنامه‌های ماندگاری از خود به یادگار گذاشته‌اند که خواندنشان بهترین راهنما برای سفرنامه‌نویسی است.

سفرنامه نویسی بیش از آنچه فکر می‌کنید مفید است

سفرنامه‌نویسی قدرت توصیف شما از موقعیتی طبیعی و جغرافیایی را تقویت می‌کند. همچنین نمی‌گذارد شما از کنار هر چیزی بی‌تفاوت عبور کنید و سنسورهای حسی شما را نسبت به ریزترین مسائل هم فعال می‌کند. ضمن اینکه شما را از آن پوسته خودتان بیرون می‌آورد و به دنیای مردم محلی می‌برد. با نوشتن سفرنامه تا حدودی قدرت تجزیه و تحلیل پیدا می‌کند که تمام این موارد برای سفرهای بعدی بسیار به کمک شما می‌آید.

دقیقاً به خاطر همین مسائل، افرادی که یک یا دو بار مشغول نوشتن سفرنامه شده‌اند، این کار را برای همیشه انجام داده‌اند. سفرنامه نویسی غنای زیادی به سفرتان می‌دهد. اگر تا به حال سفرنامه ننوشته‌اید، همین حالا دست به کار شوید؛ تنها چیزی که نیاز دارید، قلم، کاغذ و نگاهی تیزبین و کنجکاو است.